

Prof. JEFFREY D. SACHS

Yoksullukla Dijital Mücadele

Dijital bölünme sona yaklaşıyor. Dijital bilgi akışı; cep telefonları, yazılı mesajlar ve internet aracılığıyla, artık en yoksul ülkelerdeki geniş kitlelere ulaşıyor. Bütün bunlar ekonomi, politika ve toplum alanında bir devrimi de beraberinde getiriyor.

Aşırı yoksulluk, özellikle kırsal kesim için aşırı mahrumiyet ile neredeyse eş anlamlı. Ama cep telefonları ve kablosuz internet mahrumiyete son verdi ve bu nedenle zamanımızın ekonomik kalkınması için de en dönüştürücü teknoloji oldu.

Dijital bölünme bir vatandaşlık sorumluluğu patlaması sayesinde değil, daha çok pazar kuvvetleri aracılığıyla sona eriyor. Cep telefonu teknolojisi o kadar güçlü ki ve bir birim veri iletiminin maliyeti o kadar düşük ki, yoksullara bile cep telefonu sağlamak mümkün hale geldi. Bugün dünyada 3,3 milyardan fazla abone var ve bu da kabaca gezegende her iki kişiden birinin cep telefonu olduğu anlamına geliyor.

Ayrıca, yoksul ülkelerdeki pazarlara erişim de giderek artıyor. Hindistan'da yaklaşık 300 milyon abone var ve bu sayı her ay en az sekiz milyon gibi çarpıcı bir rakamla yükseliyor. Brezilya'da 130 milyondan fazla ve Endonezya'da da yaklaşık 129 milyon abone var. Dünyanın en yoksul ülkelerinin bulunduğu Afrika'da pazar büyüyor ve abone sayısı 280 milyondan fazla.

Cep telefonları artık şehirler kadar köylerde de var. Telefonu olmayanların da telefonu olan bir tanıdığı mutlaka var. Afrikalıların önemli bir bölümünün en azından acil durumlarda ya kendisine ya da

komşusuna ait veya bir dükkânda bulunan cep telefonuna erişim imkanı var.

HİNDİSTAN DİJİTAL KAYNAKLI EKONOMİK KALKINMANIN DOĞAL ÖNCÜSÜ

Dijital bilgilerin "yakınlaşmaya" devam etmesi ise daha da çarpıcıdır. Kablosuz sistemler sayesinde cep telefonları ile internet, kişisel bilgisayarlar ve her tür bilgi hizmeti arasında giderek daha fazla bağ kurulmaktadır. Sersemletici bir avantajlar silsilesi vardır. Dünyanın kırsal kesimlerinde yoksullar, kablosuz bankacılık hizmetlerinden ve ödeme sistemlerinden giderek daha çok yararlanmaktadır. Örneğin, telefon ile para havale etme imkânı veren Kenya'nın ünlü M-PESA sistemi bunlardan biridir. Yeni ağlarda taşınan bilgiler arasında aile ve dostlar arasındaki iletişime ek olarak kamu sağlığı, tıbbi hizmetler, eğitim, bankacılık, ticaret ve eğlence sayılabilir.

Dünya lideri yazılım mühendislerine, ileri teknoloji firmalarına ve her tür bağlantı ihtiyacı içindeki 700 milyon yoksulun oluşturduğu geniş ve kalabalık bir kırsal ekonomiye ev sahipliği yapan Hindistan dijital kaynaklı ekonomik kalkınmanın doğal öncüsü olmuştur. Hükümet ve iş dünyası arasında, dijital ağda önemli hizmetler vermek üzere yapılan kamu-özel ortaklıklarının sayısı art-

Jeffrey Sachs, Columbia Üniversitesi'nde Ekonomi Profesörlüğü ve Dünya Enstitüsü'nde Direktör görevini yürütmektedir.

mıştır.

Hindistan'ın Andhra Pradesh ve Gujarat eyaletlerinde, örneğin cep telefonları, gelişmiş bilgisayar sistemleri ve kırsal sağlık hizmetlerine yapılan kamu yatırımlarının artması sayesinde on milyonlarca insan acil durum ambulans hizmetlerinden yararlanabilmektedir. Bazı geniş ölçekli tele-tıp sistemleri kırsal nüfusa temel sağlık hizmetleri ve hatta kalp sağlığı hizmetleri sunmaktadır. Ayrıca, Hindistan'ın kırsal kesimde istihdam garantisi veren ve henüz sadece iki yıllık olan yeni planı ile hem milyonlarca yoksul insan kamu finansmanı yoluyla iş bulmakta hem de on milyonlarcası resmi bankacılık sistemine çekilerek Hindistan'ın dijital ağları geliştirilmektedir.

DİJİTAL BİLİŞİM VE KÜRESEL DEĞİŞİMLER İŞBİRLİKLERİ

İşin ticari tarafında ise, mobil devrim yoluyla çiftlikten mağazaya pazarlamacılıkta bir lojistik devrim meydana gelmektedir. Çiftçiler ve gıda perakendecileri cep telefonları ve dağıtım göbekleri aracılığıyla doğrudan bağlantı kurabilir. Böylece çiftçiler mahsullerini daha yüksek üretici fiyatlarıyla ve gecikmeden satabilirken, alıcılar da bu mahsulleri bozulmadan pazarlara götürüp tüketicilere daha düşük fiyatlarla verebilir.

Değer zincirinin güçlendirilmesi hem çiftçilerin gelirini artırır, hem de mahsul çeşitliğini ve da-

ha genel olarak çiftliğin güncellenmesini sağlar. Benzer şekilde, dünya lideri yazılım firmaları iş süreçleri için dışarıdan kaynak bulunması dâhil bilişim teknolojisi işlerini dijital ağlarla doğrudan köylere taşıyor.

Eğitimde de benzer dönüşümler olacak. Tüm dünyada, her düzeydeki okul küreselleşerek dünya çapındaki dijital eğitim ağlarında birleşecek. ABD'deki çocuklar Afrika, Çin ve Hindistan hakkındaki bilgileri sadece kitaplardan ve videolardan değil, dünyanın farklı yerlerindeki sınıflar arasında kurulan doğrudan bağlantılardan öğrenecek. Öğrenciler canlı sohbetlerle, ortak müfredatla, ortak projelerle ve dijital ağdan gönderilen videolar, fotoğraflar ve yazılarla fikir paylaşacak.

Üniversitelerde de, aynı anda bir düzineden fazla üniversiteden derslerin, tartışma gruplarının ve araştırma ekiplerinin birleştirildiği küresel sınıflar olacak. Geçen sene, benim üniversitem (New York'taki Columbia Üniversitesi) Ekvador, Nijerya, İngiltere, Fransa, Etyopya, Malezya, Hindistan, Kanada, Singapur ve Çin'deki üniversitelerle bir araya gelerek bir düzine kampüsteki yüzlerce öğrenciyi küresel sürdürülebilir kalkınma hakkındaki heyecan verici bir derste toplayan bir "Küresel Sınıf" oluşturdu.

"Yoksulluğun Sonu" (The End of Poverty) adlı kitabımda aşırı yoksulluğun 2025 yılına kadar bitebileceğinden söz ettim. Küresel şiddet, iklim değişikliği ve gıda, enerji ve su kaynaklarındaki tehditler düşünüldüğünde bu belki aceleci bir hüküm. Ama işbirlikçi biçimde ve tüm dünyada kullanılan dijital bilişim teknolojileri pazarlarda, sosyal ağlarda ve ortak sorunlarımızı çözmeye yönelik işbirliği çabalarında bizi bir araya getiren en önemli yeni araçlarımız olacak.

Dünya lideri yazılım mühendislerine, ileri teknoloji firmalarına ve her tür bağlantı ihtiyacı içindeki 700 milyon yoksulun oluşturduğu geniş ve kalabalık bir kırsal ekonomiye ev sahipliği yapan Hindistan dijital kaynaklı ekonomik kalkınmanın doğal öncüsü olmuştur.

